

ХУЛОСАИ

ниҳоии Шурои диссертатсионии 6D.KOA-001 назди
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз рӯйи диссертатсия
барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № ____

Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 29.04.2023, № 31

Дар бораи сазовор донистани Нуриддинзода Сайҷамолидин Ҳайдар, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ.

Диссертатсияи Нуриддинзода Сайҷамолидин Ҳайдар дар мавзӯи “Назарфиребии сиёсӣ ҳамчун таҳдид ба суботи сиёсии ҷомеа (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)” аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ ба ҳимоя дар ҷаласаи Шурои диссертатсионии 6D.KOA-001 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон 17-уми феврالی соли 2023 (Протоколи №24) қабул гардидааст (734025, шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17; фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми ноябри соли 2021, таҳти №311/01шд).

Довталаби дараҷаи илмӣ Нуриддинзода Сайҷамолидин Ҳайдар соли таваллудаш 18.04.1989, соли 2011 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакиро аз рӯйи ихтисоси филологияи хориҷӣ (забони англисӣ) хатм намудааст. Инчунин соли 2020 Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро бо ихтисоси ҳуқуқшиносӣ ба итмом расонидааст. Аз 31-уми декабри соли 2019 ҳамчун унвонҷӯи кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ машғул мебошад. Аз соли 2020 то инҷониб дар вазифаи директори Муассисаи давлатии таълимии «Мактаби Президентӣ барои хонандагони болаёқат дар шаҳри Кӯлоб» кор ва фаъолият менамояд.

Диссертатсия дар кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ омода гардидааст.

Роҳбари илмӣ: Муродова Гулҷеҳра Рузибоевна – номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент, мудири кафедраи муносибатҳои байналмилалӣ Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ.

Муқарризони расмӣ:

Маҳмадизода Нозим Давлатмурод - доктори илмҳои фалсафа, декани факултети фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;

Муродов Субҳонҷон Абдуқодирович – номзади илмҳои сиёсӣ, мудири шуъбаи сиёсатшиносии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи номи А. Баҳоваддинови АМИТ

Муассисаи пешбар - Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи С. Улуғзода (ш. Душанбе) дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби мудири кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии ДБЗХТ ба номи С. Улуғзода, номзади илмҳои фалсафа, дотсент Маҷидов Д.Х.,

котиби маҷлис Мирова Н.Р. ва оmodасози лоиҳаи тақриз номзади илмҳои сиёсӣ Бабаев К. имзо гардидааст, қайд менамояд, ки диссертатсияи Нуриддинзода Сайҷамолидин Ҳайдар дар мавзӯи «Назарфиребии сиёсӣ ҳамчун таҳдид ба суботи сиёсии ҷомеа (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)» аз рӯи навгонии илмӣ, мубрамият, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ доштани сазовори баҳои мусбат буда, ба талаботи пешбиниамудаи бандҳои 32 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ аст ва муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

Нуриддинзода Сайҷамолидин Ҳайдар оид ба мавзӯи диссертатсия 5 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии Вазорати илм ва таҳсилоти олии Федератсияи Россия чоп намудааст. Инчунин оид ба масъалаҳои мавзӯи диссертатсионӣ дар 2 конференсияи ҷумҳуриявӣ баромад намудааст, ки маводҳои онҳо чоп гардидаанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикос ёфтаанд.

Интишороти муаллиф дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшаванда:

[1-М]. Нуриддинзода С.Ҳ. Ҷанбаҳои назариявӣ методологии таҳқиқи назарфиребии сиёсӣ [Матн] / С.Ҳ. Нуриддинзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2021. –№5. –С.282-290. ISSN 2413-5151

[2-М]. Нуриддинзода С.Ҳ. Истифодаи назарфиребии сиёсӣ дар шароити тавсеаи шабакаи интернет [Матн] / С.Ҳ. Нуриддинзода // Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. – 2021. –№ 3 (75). –С.67-83. ISSN 2075-9584

[3-М]. Нуриддинзода С.Ҳ. Истифодаи назарфиребии сиёсӣ дар фаъолияти ташкилотҳои экстремистӣ террористӣ [Матн] / С.Ҳ. Нуриддинзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2022. –№5. –С.268-276. ISSN 2413-5151

[4-М]. Нуриддинзода С.Ҳ. Назарфиребӣ ҳамчун воситаи ноором сохтани ҳаёти сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / С.Ҳ. Нуриддинзода // Идоракунии давлатӣ. – 2022. –№ 2 (56). – С.305-313. ISSN 2664-0651

[5-М]. Нуриддинзода С.Ҳ. Роҳу усулҳои муқовимат бо назарфиребии сиёсӣ дар шароити муосир [Матн] / С.Ҳ. Нуриддинзода // Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. – 2022. –№ 2 (78). –С.81-94. ISSN 2075-9584

Маърузаҳо дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ

[6-М]. Нуриддинзода С.Ҳ. Хусусиятҳои муҳими истифодаи назарфиребии сиёсӣ дар шароити имрӯза // Рушди давлатдорӣ миллии дар замони соҳибистиклолӣ: маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ (ш.Душанбе, 3-юми сентябри соли 2021). –Душанбе, 2021. –С.158-165.

[7-М]. Нуриддинзода С.Ҳ. Таъсири назарфиребии сиёсӣ ба амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон // Ваҳдати миллии ва нақши он дар

таҳкими истиқлолияти давлатии Тоҷикистон: маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ (ш.Душанбе, 7 июни соли 2022). Душанбе, 2022. –С.299-312.

Ба автореферати диссертатсия тақризҳои муҳаққиқони зерин ворид шудаанд:

Ахиева С.У. - номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ. Тақриз мусбат аст ва ду эрод дорад:

- диссертант бояд ҷойгоҳи назарфиребии сиёсиро ҳамчун таҳдид ба суботи сиёсӣ ва инкишофи мутаносиби ҷомеа ба таври мушаххас ва бо овардани мисолҳо ва айёниятҳои дигар дар фазои сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамуд;

- беҳтар мешуд, ки муаллиф барандагон ва субъектҳои асосии назарфиребии сиёсиро ба сифати омили таъсиррасон дар марҳилаи кунунии инкишофи Тоҷикистон тавсиф менамуд.

Пардаев С. А. - номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи муносибатҳои байналмилалӣ ва дипломатияи Донишгоҳи славянии Россия ва Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст ва ду эрод дорад:

- диссертант назария ва методологияи омӯзиши масъаларо дар сатҳи баланд мавриди таҳқиқ қарор дода, ба масъалаҳои амалии падидаи мазкур дар шароити Тоҷикистони муосир, махсусан, ифротгароии ташкилотҳои экстремистӣ чандон диққат надодааст;

- дар бораи арзишҳо ва омилҳои ёрирасони назарфиребии сиёсӣ андешаҳои назаррас ва қавӣ баён намуда, муаллиф ба омилҳои барангезандаи онҳо диққати зарурӣ надодааст.

Холов Х.Қ. - номзади илмҳои сиёсӣ, муаллими калони кафедраи фалсафаи умумидонишгоҳии ДМТ. Тақриз мусбат аст ва ду эрод дорад:

- ҳангоми таҳлили адабиёт муаллиф мебоист ба асарҳои классикони андешаҳои иҷтимоии ватанӣ дар мавриди масъалаи назарфиребӣ муроҷиат намуда, аҳамияти онҳоро дар раванди омӯзиши масъала нишон меод;

- нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда бештар мушаххасиятро талабдоранд. Чунин муносибат имконият медиҳад, ки масъала бештар ба таври амиқ дарк гардад ва мавриди таҳлили васеъ қарор дода шавад;

- натиҷаҳо ва хулосаҳои таҳқиқотро дар заминаи вазифаҳои асосии давраи муосири инкишофи Тоҷикистон таҳлил намуда, барои истифода дар фаъолияти мақомоти идоракунии давлатӣ тавсия намудан рисолаҳо бештар рӯзмарра мегардонид.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, интиҳоб ва таъин гардидаанд. Интиҳоби муқарризон ва муассисаи пешбар бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо дар мавзӯи таҳқиқшуда, аз ҷумла дар бораи назарфиребии сиёсӣ тавассути воситаҳои ахбори умум, шаклҳои гуногуни таъсиррасониҳои он бо

истифода аз навъҳо ва шаклҳои мухталифи технологияҳои сиёсӣ, таъмин ва такмили суботи сиёсии ҷомеа ва ғайра қорҳои илмӣ-таҳқиқотиро анҷом додаанд ва мутахассисони шинохтаи соҳаҳои илми худ маҳсуб меёбанд. Муассисаи пешбар – Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи С. Улуғзода дар самти омӯзиши масъалаҳои мубрами ҳаёти сиёсӣ, шаклҳои идоракунии давлатӣ саҳми босазо дорад ва ба масъалаҳои ташаккули ҷомеаи муосири Тоҷикистон, таҳаввули идеалҳои рушди ҳаёти сиёсии ҷомеа ва ҳалли масъалаҳои сиёсӣ иҷтимоӣ аҳамияти хосса медиҳад.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи доктараби дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- дар доираи илмҳои сиёсии ватанӣ бори аввал назарфиребии сиёсӣ ҳамаҷониба таҳқиқ гардида, ҳавфу хатари он дар марҳилаи навини давлатдорӣ милли ва роҳу усулҳои муқовимат бо он нишон дода шудаанд:

– ҷанбаҳои таърихӣ сиёсии ташаккулёбии назарфиребии сиёсӣ таҳқиқ гардида, хусусиятҳои бевоситаи истифодабарӣ он дар фаъолияти субъектҳои сиёсии замони муосир муайян карда шудааст;

– самтҳои фаъолияти субъектҳои назарфиребии сиёсӣ таҳқиқ гардида, шаклҳои асосии истифодабарӣ технологияҳои мазкур муайян карда шудаанд;

– истифодаи технологияҳои гуногуни назарфиребии сиёсӣ дар фаъолияти ташкилотҳои экстремистӣ террористӣ таҳқиқ гардида, оқибатҳои ноговори онҳо нишон дода шудаанд;

– фаъолияти таҳрибқоронаи созмонҳои террористӣ экстремистӣ мавриди омӯзиш қарор дода шуда, дар ин замина таъсири назарфиребии сиёсӣ ба суботи сиёсӣ ва амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудааст;

– таҷрибаи пешгирии оқибатҳои ноговори назарфиребии сиёсӣ таҳлилу баррасӣ гардида, дар асоси он роҳу усулҳои муқовимат бо технологияҳои назарфиребии сиёсӣ дар шароити муосир нишон дода шудаанд.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот бо он асоснок карда шудааст, ки: муқаррароти асосӣ, хулосаҳо ва тавсияҳои илмӣ дар мавзӯи диссертатсионӣ метавонад ҳамчун манбаи муҳими илмӣ ва асоси таҷрибавӣ дар баррасии минбаъдаи масъалаҳои назарфиребии сиёсӣ ва таъсири он ба соҳаи таъмини суботи сиёсии ҷомеа истифода шаванд. Таҳқиқоти диссертатсионӣ бо натиҷаи коркардҳои назариявии муҳаққиқони ватанӣ ва хориҷӣ, ки дар асоси онҳо муаллиф ҷамъбасти назариявӣ, хулосаҳои дақиқ, тавсияҳои амалиро пешниҳод намудааст, бештар рӯзмарра гардидааст. Натиҷаҳои таҳқиқот дар пешбурди фаъолияти касбии мутахассисон дар коркардҳои иттилоотӣ-таҳлилий ва қор бо воситаҳои ахбори омма бо мақсади баланд бардоштани самаранокии таъмини суботи сиёсии ҷомеа муфид мебошанд.

Натиҷаҳои бадастовардаи довталаби дараҷаи илмӣ дар воқеияти ҷамъиятӣ татбиқи васеи хешро пайдо менамоянд. Натиҷаҳои кори илмӣ – таҳқиқоти дар пажӯҳиши минбаъдаи назарфиребии сиёсӣ, махсусан, ҷиҳати таҳқиқи таҳдиду хатари ин падида ва оқибатҳои нугувори он метавонанд ҳамчун сарчашмаи назариявӣ истифода хоҳанд гардид. Аз ҳама муҳим ин аст, ки дар таҳқиқоти мазкур ҷанбаҳои назариявии таҳдиду хатари назарфиребии сиёсӣ дар шароити Тоҷикистон коркард шудаанд. Инчунин ҳулосаҳои таҳқиқот барои возеҳу равшан намудани хусусиятҳои бевоситаи ҷангҳои иттилоотӣ низ мусоидат менамоянд. Зеро назарфиребии сиёсӣ ва шаклҳои навини он, ки тариқи шабакаҳои иҷтимоӣ ва интернет амалӣ мешаванд, унсурҳои таркибии ҷангҳои иттилоотиро ташкил медиҳанд.

Маводи диссертатсия дар раванди таълими илмҳои сиёсӣ, инчунин дар таҳияи барномаҳои таълимӣ ва китобҳои дарсӣ метавонанд истифода шаванд. Инчунин, арзиши назариявии натиҷаҳои таҳқиқот бо он асоснок карда мешаванд, ки ҳулосаҳо ва баррасиҳои муаллиф дар заминаи таҳлили назарияи илмӣ ва тағйирпазирии равандҳои сиёсӣ анҷом дода шудаанд, ки дар самти коркарди концептуалии муқовимат бо назарфиребии сиёсӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳим мебошанд.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки ҳулосаҳо ва пешниҳодоти таҳқиқот ба воситаи заминаҳои назариявӣ методологии диссертатсия асоснок гардидаанд. Пеш аз ҳама, эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот ба воситаи муҳолифат надоштани онҳо бо назарияи сиёсии мавҷуда ва мувофиқати методҳои илмӣ истифодашуда бо соҳаи илми сиёсӣ ифода меёбад. Инчунин, дар таҳқиқоти мазкур сарчашмаҳои иттилоотӣ расмӣ истифода шудаанд, ки қисме аз натиҷаҳои таҳқиқот дар заминаи таҳлили онҳо, омӯзиши ҷанбаҳои назариявии мавзӯ ва таҳлили равандҳои сиёсии ҷомеа ба даст омада, натиҷагирӣ шудаанд.

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ. Таҳия, коркард ва таҳлили ҳамаҷонибаи мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ маҳсули ҷандинсолаи фаъолияти илмӣ муаллиф мебошад. Ҳамаи давраи иҷроиши нақшаи кори илмӣ–таҳқиқотии пешбинишуда бо иштирок ва пешниҳоди бевоситаи муаллиф роҳандозӣ шудаанд. Саҳми шахсии муаллиф дар муайян намудани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети таҳқиқот, гузоштани масъалаҳои асосии таҳқиқот, коркард ва тафсири маълумотҳои бадастомада, коркарди муқаррароти назариявӣ ва методӣ, пешниҳод намудани тавсияҳои амалӣ инъикос меёбад. Ҳулосаҳое, ки дар диссертатсия ба назар мерасанд, натиҷаи таҳқиқоти мустақилонаи унвонҷӯ ба шумор мераванд.

Маҷлиси Шурои диссертатсионӣ аз таърихи 29-уми апрели соли 2023 дар бораи сазовор донистани Нуриддинзода Сайҷамолидин Ҳайдар ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ қарор қабул намуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои диссертатсионӣ 12 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм аз рӯйи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда 5 нафар. Аз 12 нафар иштирокчиён, ки дар маҷлиси шуро ҳозир буданд, овоз доданд: тарафдор – 12, муқобил – нест, бюллетенҳои безътибор – нест.

Раиси Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои сиёсӣ, профессор / / Зокиров Г.Н.

И. в. котиби илмӣ
Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои таърих / / Акрамӣ З.И.

29.04.2023